

چی بگوشیم؟

ویسپوبیش، سال ۱، شماره ۷

تارا نیلی

موسیقی کلاسیک: دوره‌ی کلاسیک (بخش دوم)

در شماره‌ی پیشین «چی بگوشیم؟» که مثل این شماره، دوره‌ی کلاسیک در سبک موسیقی کلاسیک بود، با ویژگی‌های این دوره و تفاوت‌هایش با دوره‌های دیگر و همچنین زندگی‌نامه‌ی هایدن، آهنگساز معروف اتریشی و آثارش آشنا شدیم.

اما در سال ۱۷۵۶ میلادی، یعنی همان زمانی که هایدن، جوانی ۲۴ ساله و مشغول به ساخت آثار زیبای خویش بود، اُعجوبه‌ای به نام **وُلْفگانگ آمادئوس موتسارت/موتزارت Wolfgang Amadeus Mozart** پای بر گیتی نهاد.

موتسارت در کودکی

موتسارت، آهنگساز و موسیقی‌دان اتریشی، زاده‌ی ۲۷ ژانویه ۱۷۵۶ بود که از حُسن اتفاق، در یک خانواده‌ی نوازنده به دنیا آمد. بنابراین نواختن پیانو را از سه سالگی آغاز کرد و در چهار سالگی برای خود آهنگ ساخت!

پدرش **لئوپولد موتسارت**، خود یک آهنگساز و نوازنده‌ی ویولن برجسته بود و برای شاهزادگانِ درباری نوازندگی می‌کرد و خواهر بزرگ‌تر آمادئوس، **ماریا آنا** نیز یک موسیقی‌دان برجسته بود.

وقتی پدر متوجه استعداد موسیقی فرزندانش خود شد تصمیم گرفت، موتسارت شش‌ساله و خواهرش را به یک تور هنری در اروپا ببرد و بنابراین آن خواهر و برادر کوچک، همه‌ی اروپا را همراه با پدر زیرپا گذاشتند و از سالزبورگ به مونیخ، وین، پاریس، لندن و آمستردام سفر کردند تا در تکتک این شهرها و کشورها کنسرت برگزار کنند.

این سفر برای آنها چهار سال به درازا کشید و بسیار پُربار بود بطوری‌که وقتی آنها دوباره به سالزبورگ بازگشتند، موتسارتِ ده ساله، دیگر یک ستاره‌ی مشهور بود. او در برابر شخصیت‌های مهم سرزمین‌هایی که به آنها رفته بود - از جمله پادشاهان و شهبانویان‌شان - ساز زده و این‌گونه وارد دنیای موسیقی کلاسیک شده بود!

یک نکته‌ی مهم در مورد آثار وُلَفگانگ آمادئوس موتسارت این است که نواختنِ برخی ساخته‌های او بی‌نهایت مشکل هستند، به طوری که خود او نیز یک‌بار مجبور شد برای نواختن نُت‌هایی از پیانو که دستش به آنها نمی‌رسید از دماغش کمک بگیرد!

وُلَفگانگ آمادئوس موتسارت در جوانی

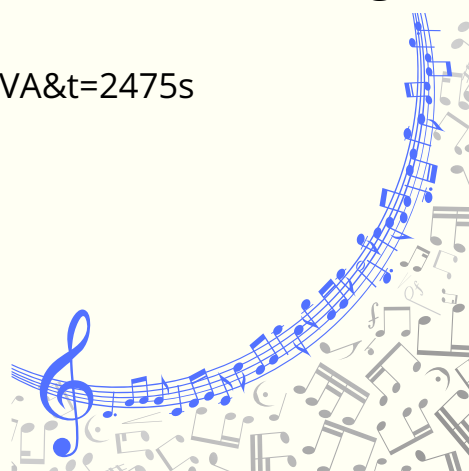
آمادئوس همین که نغمه‌ای به ذهنش می‌رسید، به سرعت آن را روی کاغذ می‌آورد و هرگز آرام و قرار نداشت و به قول معروف، نمی‌توانست سر جای خودش بند شود! بطورمثال، آرایشگر او همیشه از دستش نالان بود زیرا موتسارت اغلب وسط آرایش موهایش ناگهان از جای خود می‌پرید و پشت پیانو می‌رفت چون فکر تازه‌ای برای ساخت یک قطعه‌ی جدید به ذهنش رسیده بود!

چند نمونه از محبوب‌ترین و زیباترین آثار او بدین قرارند:

- 1.Symphony No. 41 in C major,
("سمفونی شماره ۴۱ در دو مینور، "ژوپیترا)
("سمفونی شماره ۴۱ در دو مینور، "ژوپیترا)
- 2.Die Zauberflöte (The Magic Flute)
(فلوت سحرآمیز)
- 3.Piano Concerto No. 21 in C major (K. 467)
(کنسرتو پیانو شماره ۲۱ در دو ماژور)
- 4.Violin Concerto No. 5 in A major, "Turkish" (K. 219)
(کنسرتو ویولن شماره ۵ در ا ماژور)
- 5.String Quartet No. 15 in D minor (K. 421)
(کوارتت زهی شماره ۱۵ در ر مینور)
- 6.Requiem Mass in D minor (K. 626)
(رهباب در ر مینور)
- 7.Symphony No. 40 in G minor (K. 550)
(سمفونی شماره ۴۰ در گ مینور)
- 8.Piano Concerto No. 27 in B-flat major (K. 595)
(کنسرتو پیانو شماره ۲۷ در سی بمل ماژور)
- 9.Don Giovanni
(دون ژوانی)
- 10.String Quartet No. 13 in B-flat major (K. 130)
(کوارتت زهی شماره ۱۳ در دو ماژور)

لینکی از لیست قطعات برتر موتسارت که در یوتیوب می‌توانید بشنوید:

<https://www.youtube.com/watch?v=Rb0UmrCXxVA&t=2475s>

یکی از خاطراتِ جالبِ موتسارت مربوط به زمانی است که او در یکی از محافلِ موسیقی در وین حضور داشت. در این مراسم، موتسارت که از تکرار و یکنواختی اجرای قطعات خسته شده بود، شروع به نوشتن یک قطعه طنزآمیز و غیرجدی به نام "کنسرتو برای توالت" کرد. او در این قطعه که عمداً به هم‌ریخته و پُر از اشتباهات موسیقایی است، از نُت‌های غیراصولی و اشتباه استفاده کرد تا همه را به خنده بیندازد! در نهایت، موتسارت بیش از ۶۰۰ اثر موسیقایی مختلف از خود بجا گذاشت و در ساختن هر نوع از موسیقی، استعدادی درخشان از خود نشان داد اما شورشوربختانه در ۵ دسامبر ۱۷۹۱ یعنی در عنفوان جوانی و زمانی که تنها ۳۵ سال داشت به دلیل یک بیماری که هرگز تشخیص داده نشد، از دنیا رفت.

روایت بسیار جذابی از زندگی این هنرمند بزرگ جهانی را می‌توانید در فیلم عظیم و سه ساعته‌ی «آمادئوس» اثر میلوش فورمن (۱۹۸۴) ببینید و از جزئیات بیشتری درباره او و آهنگساز رقیبش «آنتونی سالی‌پری» آگاه شوید.

نمایی از موتسارت در فیلم آمائوس

البته دوره کلاسیک از سبک کلاسیک، با درگذشت موتسارت به پایان نرسید بلکه با یکی از جاودانه‌ترین آهنگسازانش یعنی لودویگ وان بتهوون ادامه یافت که در بخش بعدی به او خواهیم پرداخت.

ادامه دارد...